Fransaya ne Oldu?..

BÜYÜK SİYASİ TEFRİKA: 27

Yazan:

GORDON WATERFIELD

Mağlûbiyetin maddî ve manevî iki sebebi vardı

Fransız ordusu köhne usullerle hazırlanmıştı ve hiç bir zaman zafer azmile hareket edememişti

Lâkin bir gün Fransız halkı gene ayaklanacaktır

Gemiye binmeden evvel, muhasamatın tatili için emir verildiğini haber aldık. Petain «harbin bittiğini ilân eden» nutkunu söylemişti. Radyo ile neşrolunan bu nutuk, halk üzerinde fena bir tesir bırakmıştı. Ağlayanlara ve hıçkıranlara rasgeliyorduk. Fransanın harbe son vermesi hiç bir kimseyi hoşnud etmemişti. Fransız halkı arasında İngiltereye karşı kin güden yoktu. Bilâkis herkes Almanların elinden kurtulmanın bir çaresi bulunduğunu, o da İngilizlerin zaferi olduğunu anlayordu. Fakat bu gerginlik devresinde halkın hissiyatile oynamak kolaydı ve Fransız hükûmetinin bu oyunu oynayacağını tahmin ediyorduk. Tahminimiz ertesi gün tahakkuk etti ve Baudouin verdiği nutukta şu sözleri söyledi:

«— Kırk milyon Fransız, kendini Fransa harbi sırasında seksen milyon Almana karşı aşağı yukarı yapayalnız buldu. İtalyanın tehdidi de tehlikeye inzimam ediyordu... Topyekûn harbe karşı hazırlıklarımız pek kifayetsizdi ve dostlarımızla müttefiklerimiz, Fransa ordusuna vaktinde yardım edemediler. Bu yüzden Mareşal Petain hükûmeti düşmandan şartlarının ne olduğunu sormak ıstırarında kaldı.»

Fransanın verdiği ders, bu günkü harblerin eski metodlarla yapılamıyacağını, zaman âmilinin lehte oluğunu iddia etmenin manasız olduğu, ve maneviyatı daima yüksek tutmak icab ettiğidir. Fransızlar, mütemadiyen kuvvetlerinden bahsediyorlar, fakat kuvvetli olduklarına da inanmıyorlardı. Çünkü kuvvetlerini vekit ve zamanında denememişlerdi. Fransanın müteharrik devriyeleri, düşmanla daima temas halinde oldukları için kendilerinden emindiler. Bunlara benzer kuvvetler vücude getirerek Narvik'den Pireneye kadar uzanan Alman sahillerine akınlar yapmak, ve ayni hattı hareketi İtalyan sahillerine karşı tatbik etmek mümkündür. Düşmana ansızın darbeler indiren ve derhal geri çekilen akıncılar, düşmanı son derece sinirlendirir ve onun her köşe başında bir darbe bekliyeceğini gösterir. Almanlar da Fransada ayni şekilde hareket etmişler, ve Almanların her yere girebileceklerini, her yere yetişebileceklerini, istedikleri her tarafa paraşütçüler gönderecekleri hissini vermişlerdi. Almanlara ayni şekilde mukabele etmek lâzımdı. Yoksa harbi centilmence idare etmek Almanlara hizmet teşkil eder.

Almanyanın genc zabitleri ve askerleri, son derece mutaassıbdırlar. Esir olup Fransız hastanelerine düşenlerden hayatları kan verme ameliyatı ile kurtarılabilecek olanlar dahi yabancı kan ile yaşamaktansa ölmeyi tercih ediyorlardı. Bunlar harbe girmek üzere yürüdükleri zaman adeta isteri nöbeti geçiriyorlar. Bunların susuz ve gıdasızlığa tahammüle alıştırıldıkları, ve günde kırk mil yürümekten yılmadıkları göze çarpıyor. Bu çeşid taassub taarruzi harekete yardım eder. Fakat Guerrilla harbine karşı bir kıymeti haiz değildir ve Almanyanın mağlûbiyetlere uğraması üzerine hiç bir işe yaramıyacak hale gelir.

İngiltere hükûmetinin Fransadan alınan derslerden bihakkın istifade ettiği şüphe götürmez. Bir kere bütün halkın, ne olursa olsun, yerinden kımıldamaması temin olunmuştur. Fransanın her ferde verdiği dersler vardır. Çünkü İngiltereye karşı her hangi bir istilâ teşebbüsünden mukaddem bir takım ağır bombardımanların yapılacağı muhakkaktır. Halkın asıl bu sırada metanet ve itidal göstermesi icab edecektir.

General de Gaulle, bu münasebetle Sunday Express gazetesine şu sözleri söylemiştir.

«İngiltere Fransanın başına gelen felâketten ibret almalıdır. Her şeyden evvel halkın istilâ ve bombardımana karşı yerinden ayrılmaması lâzımdır.

Fransız ordusunun mağlûb edilmesine sebeb, bu ordunun köhne prensipler dairesinde yetiştirilmesi, buna mukabil düşman ordusunun modern motorize kıt'alar prensipine göre hazırlanması - dır. Fransız ordusu; müstakar bir cephede harb etmek üzere yetiştirilmiştir. Bu müstakar cephe ortadan kalktığı için ordu da harb edememiştir. Ve ordu tepeden tırnağa kadar altüst olmuş, yüksek kumanda da kendini vaziyete hâkim görmiyerek cesaretini kaybetmiştir.

Sebeblerin biri budur. Diğeri ve daha mühimmi büyük halk kütlelerinin tahliyesidir. Milyonlarca muhacirin yola dökülmesi, ve bunların yol boyunca bozgunculuğu yaymalarıdır.»

Beşinci kolunun Fransadaki faaliyetine gelince General de Gaulle bunların en yüksek mehafili bile, tesir altında bıraktıklarını, hattâ Reynaud'nun üzerinde dahi müessir olduklarını ve onu daye'se düşürdüklerini anlatmış, bu tesirin parlamento azası, ayan azası ve bilhassa yüksek kumanda üzerinde kendini büsbütün hissettirdiğini söylemiştir.

Ortaçağa dönüş

Reynaud, bir Alman zaferinin ne demek olduğunu çok iyi anlamış, fakat bunu başkalarına anlatmamıştı. Hazıranın başında söylediği bir nutukta Reynaud:

«Avrupanın anlaması icab eden tehlike, Almanyanın Almanyadan gayrisini köle olarak yaşatmak istiyen bir rejim kurduğudur. Yani Alman zaferi, Ortaçağa dönüşten başka bir şey değildir!» demişti.

Reynaud'nun sözleri doğru idi. Fakat buna rağmen Fransanın sivil halkı, Fransız askerleri, denizcileri ve tayyarecileri ümidi kesmiş değildirler.

Bir taraftan hür Fransızlar, diğer taraftan İngilizler sonuna kadar harbe devam edeceklerdir. Bu günkü hâdiseler, belki de Fransanın kalkınma hareketini bir müddet için boğmuş olabilirler, fakat Almanyanın sarsılması üzerine Fransada da ihtilâl kopacaktır. Bu gün belki de Fransayı İngiltereye düşman yapmak için uğraşılıyor. Fakat Ellie Bois'nın dediği gibi «istikbale karşı beslenen itimad, geçmiş hataların hepsini tamir ve şerefli Fransanın yeniden doğmasına yardım edecektir.

SON

Şehir Haberleri

İhtikârla mücadele

Ticaret Vekili dün yeniden kat'î emirler verdi

Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen dün İstanbul Ticaret müdürlüğü - ne ihtikârın şiddetle takibi ve ihtikâr hâdiselerine kat'iyyen meydan verilmemesi için yeni emirler vermiştir. Bilhassa ihtikârdan yapılan şikâyetler göz önünde tutularak kontrolun mevcud bütün teşkilât ve vasıtalardan istifade olunarak muhtekirlerin hemen Cumhuriyet müddeiumumiliğine tevdii bildirilmektedir.

Dün muhtelif kontrol heyetleri şehrin bir çok semtlerinde kontrollar yapmışlar ve raporlarını mıntaka ticaret müdürlüğüne vermişlerdir. Bu meyanda bazı ihtikâr hâdiseleri tespit olunmuştur.

Bu hâdiseler Fiat Murakabe Komisyonuna verilecektir.

Fiat Murakabe Komisyonu kaldırılacak mı?

Koordinasyon heyeti tarafından ithal ve ihrac eşyasına fiat vez'i salâhiyeti münhasıran Ticaret, Maliye, İktısad, ve Ziraat Vekillerine verildiğinden Fiat Murakabe Komisyonlarının veziyeti meşkûk bir hale girmiştir. Bu komisyonların kaldırılacağı veya istişarî mahiyette kalacağı söylenmektedir. Dün toplanan İstanbul Fiat Murakabe Komisyonu bu itibarla karar vermemiştir.

Umumî müfettişliklerin yeni emniyet müşavirleri

Ankara 5 (Telefonla) — Edirne Emniyet müdürü Faik Köksal Birinci Umumî müfettişlik emniyet müşavirliğine, Trakya Emniyet müşaviri Rifat Kömerdere Edirne emniyet müdürlüğüne, Birinci umum müfettişlik emniyet müşaviri Yakub Karagül, Üçüncü umumî müfettişlik emniyet müşavirliğine, Üçüncü umumî müfettişlik emniyet müşaviri Bahri Kataş Trakya umumî müfettişlik emniyet müşavirliğine, Emniyet umum müdürlüğü birinci sınıf emniyet âmirlerinden Tevfik Beşe Birinci umumî müfettişlik emniyet müşavir muavinliğine terfian tayin edildiler.

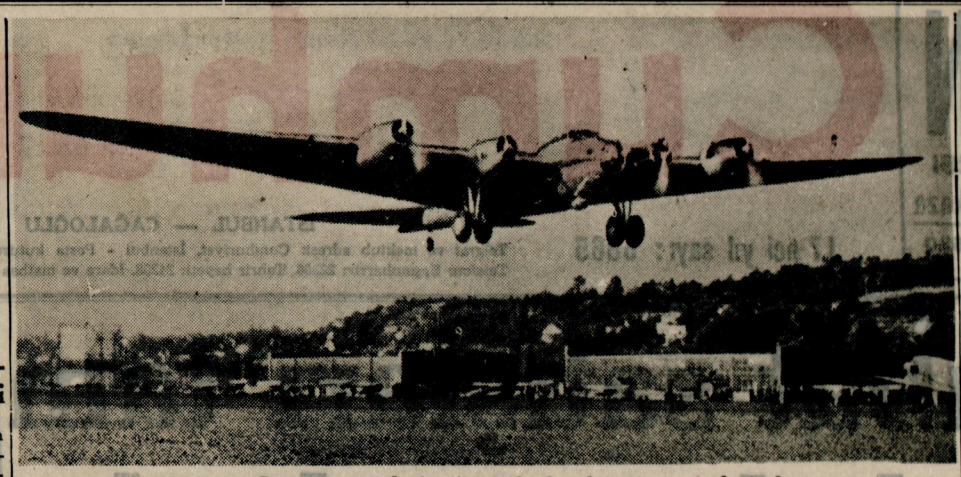

Dev tayyarelerin Amerikada alınmış resimlerinden..

Uçan Kaleler

Hakikî birer zırhlı olan bu tayyareler uzak bombardımandan başka yakın mesafelerde de kullanılırsa müthiş bir silâh olur.

Uzak mesafeleri aşarak düşman topraklarının taarruz beklemiyen kısımlarına yapılacak akınların maddî tesiri çok olacağı gibi maneviyat üzerinde de umulmıyn darbeleri olur. Bugün için düşmanın en yakın üslerinden beş altı bin kilometre mesafede bulunan bir kara parçası, bir şehir ve bir sanayi merkezi için bombardıman tehlikesi binde bir ihtimaldir. İşte böyle bir mıntakada görünecek hasım bombardımancıları hedeflerini kolaylıkla tahrib edecekleri gibi, halk arasında da panik uyandırabilirler. Beklenmiyen bir taarruz kendini emniyet içinde sezen insanı şaşırtır. Uçan kaleler saatte beş yüz kilometre sür'atle üslerinden altı bin kilometre uzaklardaki hedefleri tehdid altında bulundurmak imkânlarına malik ve karınlarındaki beş ton bomba ile de bir kaç tayyarenin tesirini yapacak kabiliyettedirler.

Bu tayyarelerin müdafaası için yanlarına avcı tayyarelerinin verilmesi, uçuş sahasının genişliği dolayısile kabil olamıyacaktır. Fakat bu tayyareler de kendilerini müdafaa edecek kudrette silâhlarla teçhiz edilmişlerdir. Uzun mesafeler aştıktan sonra hedefte büyük tesirler yapabilecek ve kendini emniyetle müdafaa edecektir.. Üzerinde 75 milimetrelik bir topun bulunduğu da iddia edilmektedir ki, havacılar için böyle bir silâhın tayyarede bulunuşu büyük bir avantajdır.

Yer müdafasının tesirinden kendini kurtarabilmek için de uçan kalelerin elinde beş yüz kilometrelik sür'at ve 7000 metre irtifa üstünlüğü vardır.. Ufak istikamet değiştirmelerile korunma tedbirlerini emniyet altına alabilirler.. Çünkü bir tayyarenin sür'ati ve irtifaı arttıkça yer müdafaasının isabet yüzdesi küçülür.. Bilhassa geceleri bu avantaj artar,

On bir kişilik mürettebatı olan bu tayyareler üzerindeki ateş kudreti hasım avcılarının taarruzlarını kıracağı gibi, makinelitüfekçilerden başka kâfi miktarda mütehassısın tayyarede bulunması dolayısile seyrüsefer, keşif, telsiz ve bombardıman gibi diğer vazifeler de ihmal edilmiyerek muntazam bir şekilde başarılabilir..

Uçan kalelerin cesametleri, ağırlıkları ve teçhizatı bu tayyarelerin parça tesirlerine ve av tayyarelerinin taarruzlarındaki makinelitüfek mermilerinin isabetlerine karşı zırhlandırılması imkânlarını da vermiştir. Bu tayyareler gece kısa mesafelerde ve benzinden iktısad edilecek sıklet yerine bomba yüklemekle kullanılacak olursa, havacılığın en müthiş silâhı olurlar..

Birer kaleden farksız olan bu tayyareler; mürettebatının çokluğile vazifelerin aksamadan yapılmasını, uzak hedeflerin beklenmiyen zamanlarda bombardıman edilmesini, yakın hedefler üzerinde büyük çaplı ve bol miktarda bomba ile tesir yapılmasını, havadan havaya karşı fazla sayıdaki makinelitüfek ve topile müdafaa edilmesini, ve bilhassa zırhlı olusile büyük faydalar arzederler. Bunlara yapılan masraf ve fedakârlık elde edilecek netice ile değerini bulmuş olur..

HEM NALINA MIHINA

Büyük ders

Büyük Milli Şefin, Siyasal Bilgiler Okulunda yeni mezunlara hitaben söyledikleri nutuk, onun bütün sözleri gibi güzel ve kuvvetlidir. Bu sözler, yalnız, güzel ve kuvvetli bir nutuk değildir; ayni zamanda, baştan başa derin manalı bir derstir. Yalnız memleketin idare hayatında yeni vazife alan genc Mülkiyeliler için değil, devlet hizmetinde bulunan her ferd için bir hizmet dersi.

Cumhur Reisimizin nutkundan çıkardığım şu vecizeleri beraber okuyalım:

«Bu milleti, an'ane olarak, aile olarak sevmekten daha fazla, temiz bir aşkla hissetmelisiniz.

«Sizin esas rolünüz, aldığınız vazifeyi, bulduğunuz çarkı en iyi şekilde işletmek değildir; bundan daha fazla olarak, yeni ihtiyacları önleyecek ve memleketi ilerletecek tedbirleri bulup tatbik etmeniz, asıl vazifeniz olacaktır.

«Bu memlekette teşkilâtçı, kurucu ve bulucu bir mesleği seçtiğinizi ilk günden hatırlayınız.

«Memuriyet hayatında nefsinize itimadınız, ilk günden itibaren, esaslı bir vasfınız olmalıdır. İyi öğrenmek ve öğrendiğinizi emniyetle tatbik etmek ruh hasleti, size hâkim olmalıdır.

«Sizin gösterişli vaziyetleri düşünmekten ziyade, kendi vicdanınızı tatmin edecek surette millete hizmet edeceğinize kani bulunuyoruz.

«Türk milleti, tasavvur edemiyeceğiniz kadar ince görüşlüdür; güç beğenir ve kusur arar değildir; elverir ki vazifede bulunanların ciddî ve idealle çalıştıklarına kani olsun.»

Nutuktan aldığım birer ders kıymetinde ve hikmet dolu vecizeleri daha çoğaltmak istersem, bütün nutku aynen tekrarlamak icab eder.

Büyük Milli Şef, millet hizmetinde vazife alan her yurddaşa vatan sevgisini, vazife hissini, nefse itimadı, görenekçi değil yaratıcı olmayı, gösterişi değil vicdanlı çalışmayı, Türk milletine nasıl hizmet etmek lâzım geldiğini unutulmaz vecizelerle ifade etmiştir. Bu sözleri izah ve tefsire kalkışmaktan hem teeddüb ediyorum, hem korkuyorum; çünkü daha güzelini ve daha kuvvetlisini söylemek mümkün olmadığını görüyorum.

Memurların asıl vazifesi, dönen çarkı iyi işletmekten ibaret olmadığını, yeni ihtiyacları önleyecek ve memleketi ilerletecek tedbirleri bulup tatbik etmek olduğunu işaret eden sözler, bütün bir muazzam programı tek bir cümleye sıkıştırmıştır. Bu program, Türkiyenin inkılâb, ilerileme ve yükselme programıdır.

Millet hizmetindekiler, bu programvecizeyi, gösterişten ziyade vicdani bir şekilde, ciddî ve idealle çalışarak tatbik ettikleri takdirde, gayesi, Türk milletini ve yurdunu ileri, mes'ud ve müreffeh bir hale getirmekten ibaret olan büyük Türk inkılâbının, tam ve mükemmel olarak tahakkuk edeceğine şüphe yoktur.

En Büyüğümüz, hepimize, milleti nasıl sevmemiz ve onun hizmetinde nasıl çalışmamız lâzım geldiğini işaret etmiştir. Bu büyük dersten dolayı kendisine teşekkür edelim ve istediği gibi çalışalım.

«Marmara» sabahları çıkıyor

Şimdiye kadar akşamları intişar etmekte olan ermenice «Marmara» gazetesinin yarından itibaren sabahları çıkmaya başlıyacağı haber alınmıştır. Arkadaşımıza yeni muvaffakiyetler temenni ederiz.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone seraiti

	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Şehrin içinden

Taksi kıtlığı

Günde vasatî 400 araba İstanbula kâfi gelmiyor

İki parmağımızla şöyle bir işaret çekerdik:

— Gel şoför..

Arabasından atlayıp süklüm püklüm yanımıza yaklaşırdı:

— Buyursunlar bayım!

— Filânca yere kaça götüreceksin?

— Taksi ne yazarsa onu alırız.

— Pazarlıkla gidersen götür.

— Elli kuruş verin bayım.. Ne yapalım! Biz müşteri hatırı kırmayız!

— Ama, gece zammı aramaya - caksın!

— Aramam bayım...

— Beklediğin zamanlar için taksi işletmek yoki

— İşletmem bayım!

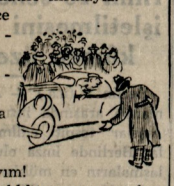

Bu cevabları aldıktan sonra, hemen bütün ev halkı «cümbür cemaat» otomobile dolar, ve hesab edecek olsak tramvaya verdiğimiz paranın en fazla dörtte üçü ile, keyif üstü, murad üstü gideceğimiz yere kadar giderdik. Yolumuz üstündeki yayalara arada bir atfettiğimiz istihfaflı bakışlarla, işin cakalı tarafı da tamamlanmış olurdu. Şimdi hani nerede o taksi bolluğu?.

Boş bir araba ele geçirince mal bulmuş mağribiye dönüyoruz:

— Şoför.. Kuzum.. Pek acele bir işim var. Beni Taksime kadar götürebilir misin?

Al cevabı otur aşağı:

— Götüremem bayım!

— Taksi ücretinden fazla para vereyim.

— Götüremem bayım!

— Beklediğin müddetçe varsın, saat işlesin.

— Götüremem bayım!

— Canım, niçin götüremiyorsun, parasile değil mi?

— Müşterim var.

Başka şoförlere yapacağınız müracaat de aşağı yukarı ayni neticeyi verecektir:

— Angajeyim bayım!.

— İşim var, bayım.

— Bu gün (tek) lerin günü bayım!

— Takside çalışmıyoruz bayım.

Peki ama, bu kadar otomobile ne oldu? Ben, kendi payıma pek acele işim çıkmadıkça otomobile binenler - den değilim. Fakat aksilik olacak. şu bir hafta içinde, bir kaç taksi şoförünün önünde baş kesip arabasında yer aramak mecburiyetindeyim. İnsanlık hali bu. Evde ağır bir hastanız bulunabilir. Hekimin tavsiyesile bu ağır hastayı derhal bir hastaneye kaldırmak icab eder. Böyle bir vaziyet karşısında hemen telefona yapışıp cankurtaran otomobili mi çağırmak lâzım?

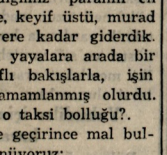

Vakıâ, ortada bir tek - çift davası var. Taksi otomobilleri, bir müddettenberi münavebe ile çalışıyorlar. Bir gün tek, bir gün çift! Dünyanın hemen her yerinde, bundan çok zaman evvel tatbikına başlanan bu zarurî tedbirlere elbette bizde de başvurulacaktır.

Ona sözümüz yok. Fakat taksi buhranının bu kadar hâd bir şekil alması, acaba sadece tek ve çift arabaların ayrı ayrı günlerde çalıştırılmasından mı ileri geliyor? Şoförlerin, arz ve taleb kaidesine tevfikan, müşteri çokluğu karşısında, kendilerini gergi gibi naza çekmeleri, buhranın artmasında âmil olmuyor mu?

Dün, bir ara Şoförler cemiyeti reisile bu bahis üzerinde konuştuk:

Ortada bir taksi buhranı var, ne dersiniz?

«— Bence buna buhran adı vermek doğru değil. Ortada tabiî sebeblerden ileri gelen bir taksi kifayetsizliği var. İstanbul şehir hududları dahilinde (900) taksi arabası çalışıyordu. Bunlardan yüz kadarı muhtelif sebeblerle piyasadan çekildiler. Geri kalan (800) arabadan (360) tanesi tek, (440) tanesi de çift numaralıdır - lar. Demek ki, bu gün şehirdeki taksilerin adedi, vasati olarak (400) e inmiştir. Işıkları söndürülmüş sokaklarda ağır yürümek zarureti var. Bu zaruret, benzin sarfiyatının artmasına sebeb oluyor. Şoförler, bir yandan yollarını göremek yüzünden arabayı zor idare ettiklerini, şuraya buraya çarptıklarını, bir yandan da fazla benzin harcamağa mecbur olduklarını ileri sürerek taksi fiatlarına bir miktar zam yapılmasını istediler. Bu talebi, cemiyetimiz resmî şekilde tekrar ederek makama müracaatte bulunacaktır.»

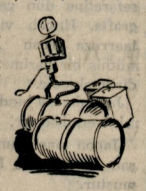

Şoförler cemiyeti reisinin sözleri, kâfi derecede vâzıh olarak gösteriyor ki, az kazancı ve çok zahmeti vesile eden bir kısım şoförler, çalışmak hususunda eskisi kadar iştahlı değildirler.

Fakat bu yüzden halkın çektiği zahmet de, şoförlerinkinden az değildir. Taksi, bu günkü şartlar içinde artık lüks olmaktan çıkarak bir kısım vatandaşlar için, ona ihtiyacı zarurî kılan dakikalarda hakikî bir cankurtaran vazifesini görmektedir. Çalışkan Belediye Reisimizin bu bakımdan taksi buhranını, süratle önliyeceğine şüphe etmiyoruz.

Salâhaddin GÜNGÖR

Belediye vaziyeti tetkik ediyor

Belediye, İstanbulda taksi azlığı ve çift numaraların teklerden fazla olduğu hakkındaki iddiaları tetkik etmektedir. Bu tetkik neticesinde alınması icab eden tedbirler Dahiliye Vekâletine bildirilerek çift ve tek numaralar arasında müsavat temin edilecektir.

Doğru değil mi?

Sabunlar hileli şekilde imal ediliyor!

Bütün İstanbul ve memleket halkı, sabunların bu günkü halinden şikâyetçidir. Fiatları yükseldikçe kaliteleri düşüyor. Bir iki firmanın malları istisna edilecek olursa, diğerlerini sıcak suya sokmaya gelmiyor, hemen eriyerek vıcık vıcık oluyorlar. Halbuki ekseriyetle sabun soğuk suda değil, sıcak suda kullanılır.

Mütehassıslar, sabunların çarçabuk eriyip mahvolmalarına sebebiyet veren şeyin imal edilirken âdet olduğu üzere sıcak su ile değil, soğuk su ile imal edilmeleri olduğunu söylemektedirler. Belediyemizin, halkın bu suretle aşikâr surette aldatılmalarını ve zarara sokulmalarını men için harekete geçmesi, hileli sabunları tahlil ettirerek bu tarzda imalâtta devam eden firmalara evvelâ ihtarda bulunması, olmadığı takdirde bunları tecziye ve teşhir etmesi lâzımdır.

Doğru değil mi?

Hayattan hikâyeler

Resmihâl kalfa

Mahmud Yesari

Bir de ekleme halam vardır; o, değil. Babamın ablası, öz halamın emekli kalfası Resmihal bacı.

Onu, yaşadığı dekor içinde anlatmazsam anlıyamazsınız, zevkine varamazsınız.

Halamın, Teşvikiyedeki konağı. Basık tavanlı, yayvan bir konak. Nerede o konaklar? Onların mimarları, alaylı kalfalardı, fakat diplomalı mimarlardan daha «fennî inşaat» yaparlardı. Evin temelini kurarken, lodosu, poyrazı, karayeli düşünürlerdi. Yatak odalarının yerlerine kadar hesab ederlerdi. Evin içine halâ, mutfak kokuları gelmezdi. Sobalar çekerdi. Odaların, sofaların taksimatı, göze, gönle ferahlık verirdi. Sizin anlayacağınız, bir türlü ısınamadığım, ısınamıyacağım kübik apartımanların soğukluğu, darlığı yoktu.

O konaklar, yazın, serin olurlardı; kışın da ılık. Ahşab bina. Diplomalı mimar, yap da göreyim seni! Herkes kaşık yapar ama, sapını ortaya getiremez.

Halamın, zemin katından sonra iki katlı geniş konağına girerken içimde bir serinlik duyardım. Bu, yalnız, refahın ruha işlediği tesir değildi; binanın tesiri idi.

Ne derseniz diyiniz, geri kafalı doğmuş; geri kafalı öleceğim. O, basık tavanlı, yayvan konaklarda, kübik apartımanların kasveti, melâli yoktu. Üstelik, o konaklarda, kafesler de vardı; bu kafesli konaklar ferahtı; kübik apartımanlar gibi insanın içini daraltmazdı.

Kapıdan giriyorsunuz, bir geniş tertemiz mermer taşlık, yüzünüze gülüyor. Söylemeği unutuyorum; konak, cadde üstü değil ve geniş bir bahçenin ortasında kâin. Huzur, sükûn, bir uykı ilâcı gibi insanın damarlarına yayılıyor.

Yukarı katta, geniş misafir odası. Damasko perdeler, damasko kaplı kanapeler. Hava, o kadar durgun ki sinekler bile kanad oynatamıyorlar.

Odaları birer birer saymıyayım. Beyefendinin, hanımefendinin, büyük küçük beyin, küçük küçük beyin, kerime hanımın yatak odaları. Üst katta, hatayıklar, hizmetçiler, beslemeler yatıyorlar. Bütün odalar, kış yaz, şıkır şıkır içinde. Evet, «kalfa», o «alaylı mimar», binayı, öyle yerine oturtmuş ki, güneşin yan çizmesine vakit bırakmamış. Dışarıdan kasvetli, mağmum görünen, bu içi ferah, kış yaz şıkır şıkır içinde konakta, bir «mustarib hayalet» dolaşırdı: Resmihal Kalfa.

Resmihal kalfa, beyaz esir halayık - lardandı. Halamın ya çocukluğunda yanına verilmiş, yahud da «çeyiz halayığı» olarak hediye edilmişti.

Resmihal Kalfa, bir «mustarib hayalet» ti. Çizik çizik yüzü, hiç dinmiyen bir ıstırabın ifadesiydi. Saçlarının rengini hatırlamıyorum; çünkü, çeneden dolayıp sol kulağı altına sardığı başörtüsünü bir kere bile çıkardığını görmedim. Boyu, belki vaktile uzunmuş, fakat, onu gözlerim göreliberi, hep, ikibüklüm yürürdü.

Gülmezdi. Konakta, piyanolar çalınır, fasıllar yapılır, şarkılar söylenir, kahkahalarla gülünürdü.

«Mustrib hayalet», ellerini göbeğinde kavuşturmuş, «elpençe divan», sükûnunu, vakarını bozmadan dinlerdi.

«Sadık köle» diye, bir laf vardır. Doğrusunu, yanlışını bilmem. Resmihal Kalfa, sadık köle idi. O, piyanoyu kim çalıyor, şarkıyı kim söylüyor, coşup da kıvıra kıvıra kim oynuyor? Bunlara bakmazdı. O, odalardan odalara dolaşır ve hastalık kokusu koklardı.

Hayır! Bu kadıncağızın ruhunda şeamet yoktu. O, bir kızılay hemşiresi kadar aydınlık ruhluydu. İmdada koşmak istiyordu. Görün bakın ki, bu imdada koşmak isteği, biraz da çevresini aşmıştı.

Koca konak, beylerden, hanımlardan, hizmetçilerden tutun da, misafirlere kadar hastalanmıyan olmaz. Tabiî doktor geliyor. O zaman, her konağın, hatta biraz kalantorca bir evin gedikli doktoru vardı ve doktorların apartımanları yoktu.

Doktor, hastalara ilâc veriyor. Bütün ilâc şişeleri dibine kadar içilmez ki. Fakat, hikmetinden sual olunmaz, ilâclarını içmiyen hastaların ilâcları bitiyor.

Şişeleri, kedi devirmiş değil, fare de tırmanıp içemez. Evin içinde bir alaycı var ama, kim?

«Mustarib hayalet», gene hep ayaklarının ucuna basarak, sessizliğinin vakarı içinde, odaları, sofaları dolaşıyor.

Bir gün, yakayı ele verdi. Hastalıktan yeni kalkmış bir halayığın odasına girmiş, artık ona lüzumu kalmıyan ilâc şişesini ağzına dikmiş, içiyormuş.

Resmihal Kalfaya, bağırılmaz. Yalnız, hatta biraz da korka korka- sormuşlar:

— Senin o ilâca ihtiyacın mı var?

O, gene sükûnunu bozmamış:

— Efendilerim, bu ilâclara o kadar para verdiler. Neye ziyan olsun?

Meğer, «efendilerine ziyan olmasın!» diye, konaktaki bütün artık ilâcları içen, o, imiş!

★

Resmihal Kalfa, günün birinde hastalandı, yatağa düştü, doktorlar geldi, reçeteler yazdılar ve damlalar, şişe şişe ilâclar getirildi. Talihin ne garib cilveleri var, Resmihal Kalfa, «ziyan olmasın!» diye başkalarının artık ilâclarını içti de, kendisi için yaptırılmış ilâcları içemeden öldü.

MAHMUD YESARİ

MÜTEFERRİK

Eski Şark Demiryolları tarifeleri ilga edildi

Münakale Vekâleti evvelce Şark Demiryolları şirketinden devralınıp şimdiye kadar Avrupa hattında mer'i olan esas ve tenzilâtlı tarifelerle bunlara mütedair bütün hükümleri ilga etmiştir. Yalnız semplon katarlarına aid tarife ve hükümlerle frigarifik, hususî tertibatlı vagonlar nakliyatı tarifeleri devam edecektir.

Verem Mücadele cemiyetine yardım

İstanbul sinemacıları Verem Mücadele cemiyetinin memleket sıhhati üzerindeki mühim rolünü görerek cemiyetin yardım pullarını daimî şekilde sinemalara gelenlere teklif etmeği taahhüd etmişlerdir. Bu suretle cemiyete büyük bir varidat temin edilmiş bulunmaktadır. Lokantacılarla otelciler de ayni teşebbüstedirler.

İktısad Vekili geldi

İktısad Vekili Hüsnü Çakır dün Ankaradan şehrimize gelmiştir. Dün hususî bazı ziyaretleri kabul eden Vekilin bu gün Sümer Bankta meşgul olacağı haber verilmiştir.

POLİSTE

Bir çöküntü

Asmalımeşcid caddesinde 32 numaralı İbrahime aid Hoşgör birahanesinin yanında, Belediye tarafından yıktırılmakta olan binanın tavanı evvelki gece birdenbire çökmüştür.

Hâdise esnasında binada kimse bulunmadığından insanca zayiat olmamıştır.

İzmitte Hava Kurumuna yardım

İzmit 5 (Hususi) — Hava Kurumuna yardım için İzmit tüccarları bu gün bir kalemde 2500 lira verdiler. Teberruat büyük mikyasta devam etmektedir.

Konyada askerlerimiz için hazırlanan hediye

Konya 5 (Hususî) — Askerlerimize kışlık hediye olarak hazırlanan ilk parti dört bin parça levazım Kızılaya teslim edilmiştir. Müteakib partiler için hummalı bir faaliyetle çalışılmaktadır.

ADLİYEDE

Bir carih mahkûm oldu

Sebze Hâlinde hamallık meselesinden çıkan kavgada Mehmed Aliyi öldürmeğe teşebbüsten İstanbul ikinci Ağırceza mahkemesinde muhakeme edilen Tahir, dün dört sene ağır hapse mahkûm olmuştur.

Baro toplanıyor

İstanbul Barosu umumî heyetinin yarın saat on dörtte İstanbul Adliye dairesinde toplanarak, reis intihabını yapması mukarrerdir. Ekseriyet olmazsa, intihab, tespit edilecek müteakıb içtima gününde mevcud ekseriyetle yapılacaktır.

HALKEVLERİNDE

Körler orkestrasının konseri

Eminönü Halkevinden:

1 — 7/12/940 cumartesi günü saat 14 te Türkiye Sağır, Dilsiz ve Körler Tesanüd cemiyetinin vücude getirdiği körler orkestrası ilk konserini salonumuzda verecektir. Duhuliye yoktur.

2 — 8/12/940 pazar günü saat 14,30 da Doçend Suad İsmail Gürkan (diş bakımının ehemmiyeti) mevzuunda bir konferans ve Evimiz orkestrası aylık konserini verecektir. Bu toplantılara gelmek istiyenlerin giriş kartlarını büromuzdan almaları rica olunur.

Halkevi toplantılarına kat'iyyen çocuk alınmaz.

Ankara Borsası, 5/12/940

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	29,6875
Atina	100 Drahmi	0,9975
Sofya	100 Leva	1,6225
Madrid	100 Peçeta	13,90
Budapeş.	100 Pengö	26,5325
Bükreş	100 Ley	0,625
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,005

ESHAM ve TAHVİLÂT

Ergani		19,60
Sivas - Erzurum	2	19,—
» »	3	19,—
» »	4	19,—
» »	5	19,—
» »	6	19,—

Altın fiatları düşüyor

Dün altın fiatlarında mühim bir sukut olmuştur. Borsa harici dün bir Reşadiye altını 2375 kuruş ve külçe altın 270 kuruştan muamele görmüştür.

IKTISAD

Dünkü ihracat

Dün İstanbuldan bir milyon on bin liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda Amerikaya yarım milyon liralık afyon ve Almanyaya 250,000 liralık tütün ihrac olunmuştur.

Toplanan İngiliz liraları

Cumhuriyet Merkez Bankasınca evvelce toplanmış olan sterlinlerin Türk parasına tebdili hakkında bu gün emir geleceği ümid edilmektedir.

Gümrükte bulunan kakaolar

Amerikadan Litvanyaya giderken Litvanyanın Sovyetler tarafından ilhakı üzerine limanımızda kalan ve gümrük ambarlarına alınan 40 ton kakaonun ithali için çikolâta sanayii erbabı teşebbüste bulunmuşlardır.

503 kişi beyanname verdi

Ellerinde bazı hububat nevilerile sabun, zeytin ve zeytinyağı bulunanların vermeğe mecbur oldukları beyannameler dün akşama kadar tamamen verilmiştir. Bu suretle şehrimizde 503 toptancı ve yarı toptancı beyanname vermiştir.

Hariciye Başhukuk müşavirliği

Ankara 5 (Telefonla) — Yüksek tedrisat umum müdürü Ekrem Menemencioğlu Hariciye Başhukuk müşavirliğine tayin edildi.

Dış Ticaret müdürlüğü

Ankara 5 (Telefonla) — Servet Berkinden açılan Ticaret Vekâleti Dış Ticaret dairesi reisliğine İç Ticaret umum müdürü Cahid Zamangilin, onun yerine de Paris Ticaret ataşesi Cemal Ziyanın tayinleri kararlaşmıştır.

Pencerelerinizi kapayınız

Pencerelerinizi hiç dışarıya ışık sızmıyacak şekilde kapayınız.

Fakat talihinizin kapısını içeri servet girebilecek tarzda aralık bırakınız. Pencereyi kapamak için siyah kâğıd, talih kapısını aralık bulundurmak için de bir Milli Piyango bileti kâfidir.

Geceleri baştan aşağı siyah olmasına rağmen talihinizin güneş kadar parlıyacağı gün yaklaşıyor. Milli Piyangonun ikinci çekilişi 7 birincikânundadır. O gün 3 liralık bir tam biletle 40,000 lira kazanabilirsiniz. Talihinize karşı dönünüz. Ona arka çevirmeyiniz. Bunun için de bir bilet alınız. Bir Milli Piyango bileti bütün ümidlerinizi ve istikbalinizi aydınlatabilir.

RADYO

Bu günkü program

6/12/940 cuma

8,00 Program	18,03 Müzik
8,03 Müzik (Pl.)	18,30 Şarkılar
8,15 Haberler	19,00 Fasıl heyeti
8,30 Müzik (Pl.)	19,30 Haberler
8,45 Yemek listesi	19,45 Şarkılar
★	20,15 Rad. Gazetesi
12,30 Program	20,45 Temsil
12,33 Şarkılar .	21,30 Konuşma
12,50 Haberler	21,45 Sa. orkestrası
13,05 Müzik	22,35 Haberler
13,20 Müzik (Pl.)	22,45 Sa. orkestrası
★	23,00 Dans müziği
18,00 Program	23,30 Kapanış.

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
BULUNMAZ UŞAK
***
Beyoğlu İstiklâl caddesi
KOMEDİ KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
Son hafta
D A D I

BAHÇE MİMARI
Mevlûd Baysal
Dördüncü Vakıf Han, dördüncü kat, 18 numara. Telefon: 23426
Telgraf adresi. Mim Baysal - İstanbul

Büyük şehir ve kasaba parkları, anıd, meydan, çocuk parkları ve villâ bahçeleri için modern proje ve plânlar hazırlar; keşifnameler tanzim eder. Projelerin arazide tatbikını deruhde ve taahhüd eder.

Bağcılık şubesi: Avrupada uzun seneler bağcılık ve şarabcılık ihtisası yapmış pratik bir arkadaş elindedir.

Çiçek, sebze tohumları; fide ve fidanlar, süs, meyva ağac ve ağacıkları, bahçe alet ve edevatı ve ehliyetli bahçıvanlar gönderir.

Zayi — Yüksek Ticaret mektebinden aldığım vesikamı zayi ettim. Eskisinin hükmü yoktur.
825 numaralı Ali Rıza Birkan

ELLER YUKARI!
En heyecanlı ve güzel romanlar mecmuası
Her sayısında heyecandan heyecana, zevkten zevke sürüklenerek takib edeceğiniz ELLER YUKARI sahifelerinde bulacağınız romanlar:
MICHEL ZEVAKO'dan
SEN POL SARAYININ ESRARI
Pire Mehmedin harikulâde maceraları
PINAR ÇİFTLİKTE DÖRT ÖLÜ VAR
Nefis bir aşk ve macera romanı:
GECE KUŞU
Dünyanın en meşhur zabıta romanları serisi:
FANTOMA GELİYOR...
Heyecandan heyecana sürüklenerek okuyacağınız bir roman:
KARA YILANLAR KULÜBÜ
Cumartesiyi bekleyiniz.

İŞ ARANIYOR
Salâhiyetli işlerde çalışmış, her türlü idare işlerine vâkıf ve istenilen teminatı verebilecek bir genc hususî müesseselerde iş arayor. (M.M.) rumuzile İstanbul 176 posta kutusuna yazmaları.

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

GENERAL ELECTRIC

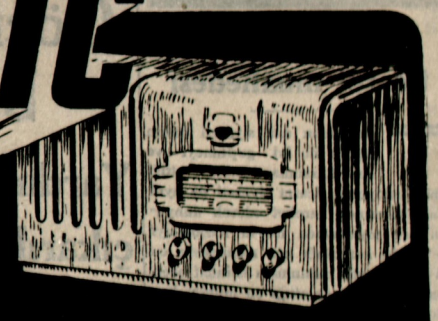

MARKALI RADYOLARI
Dünyanın en mükemmelidir!
Satış yeri: GENERAL ELECTRIC MAĞAZASI BEYOĞLU, İSTİKLÂL CADDESİ No. 28 TEL.: 43849
Birleşik Amerikanın mamulâtıdır
Birleşik Amerikanın mamulâtıdır

MAKSİM
Alaturka kısmında - Her akşam 6 dan itibaren
SAFİYE
Okuyucu: SUZAN, FAİDE, NEVZAD, SEMİHA, GÜZİN, SÜVEYDA, SANİYE, İHSAN, AĞYAZAR, FARUK, Kanun: AHMED, Piyano: ŞEFİK, Kemençe: ALEKO, Keman: İSMAİL ve MAKSUD, Cümbüş: YORGO, Klarnet: ŞEREF, Ney: GAVSİ ve Darbuka: HASAN TAHSİN iştirakile muhteşem SAZ ZESKA, JAK RASTANAGRA, İFFET, Çalıkuşu LÛTFİYE, STELLA, DİRİL, BELLA Kardeşler ve ORKESTRA iştirakile büyük ve yeni VARYETE.
Pek yakında (Havay Adalarında Bir Gece) Revü operet
Yazan: ZİYA ŞAKİR, Beste: ŞEFİK GÜRMERİÇ, Rejisör S. ATİLLA.
Büyük mizansen - Muhteşem dekor - Fevkalâde müzik ve şarkılar.

Sümer Bank
Kayseri bez fabrikasına 15 ilâ 20 tane dokuma işçisi alınacak
Alınacak dokumacılarda aranılan evsaf ve şerait şunlardır:
1 — Talibler birincikânun 940 sonuna kadar Bakırköy Bez fabrikası müdürlüğüne müracaat edecekler ve fabrika doktoru tarafından muayene edilerek sıhhatleri tam ve dinc olanlar işe alınacaklardır.
2 — Pamuklu sanayiinde en az bir sene dokumacı olarak çalışmış olduklarına dair hizmet vesikası ibraz edecekler, icabında san'ata vukuf dereceleri de yoklandıktan sonra kabul edileceklerdir.
A — Kabul edilenler, yol parası fabrikaca ödenmek şartile, üçüncü mevki trenle ve kafile halinde Kayseriye sevkedileceklerdir.
B — Kendilerine, Kayseride fabrika civarında yatacak yer ve yatak temin edilecektir.
C — Fabrikada bir sene bilâfasıla çalışmadan vazifelerini terketmek isteyecek olanlardan yol parası geri alınacaktır. (11553)

Galatasaray GARDEN (Eski Parizyana)

SALONLARINDA: HER AKŞAM
Güzide saz heyetine: Ses kraliçesi
HAMİYET YÜCESES
Bestekâr SALÂHADDİN PINAR, Kemanî NECATİ TOKYAY, Piyanist FEVZİ ASLANGİL ve arkadaşları iştirak etmektedirler.

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:
Memur alınacağı hakkında
İdaremiz saat okuma şubesine orta mekteb mezunlarından 305 - 310 ilâ 337 - 338 erkek doğumlulardan yedi ve riyaziyesi kuvvetli lise mezunlarından da müsabaka ile üç kadın memur alınacaktır. Taliblerin 9/12/940 pazartesi günü saat onda nüfus hüviyet cüzdanı ve diplomalarile birlikte idarenin Metro hanındaki zat işlerine müracaatleri lüzumu bildirilir. (11524)

Acele Satılık
YENİ DEKOVİL RAYI
Metrosu 12 kiloluk 7 metre boylarda traversler, eklisler ve makaslarile beraber 60 ton mevcuddur. Galatada Karaköy Palas Osman Taşcıoğlu müessesesine müracaat. Telefon: 40594, P. K. İstanbul 1444.

Tekirdağ Sulh Hukuk Mahkemesinden:
Tekirdağının Eskicami mahallesinde mukim Malkaralı Ali Öz kızı Hatice Yazıcıoğlunun vâki müracaati üzerine mahkemece oğlu Münib Yazıcıoğlunun validesi mezbure Hatice Yazıcıoğluna vasi tayinine karar verilmiş olduğundan alâkadaranın malûmatı olmak üzere keyfiyet ilân olunur. (11552)

Satılık nadide 40 kıratlık pırlanta
12/12/940 tarihinde perşembe günü saat 14 te Sandal Bedesteninde çok nadide ve çok kıymetli KIRK küsur kıratlık kusursuz ve tertemiz tek taş bir pırlanta satılacaktır. Bu fırsatı kaçırmayınız.

NEVROZİN
BAŞ; DİŞ; NEZLE; GRİP; ROMATİZMA
Nevralji, Kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser.
İcabında günde 3 kaşe alınabilir. Taklidlerinden sakınınız.
HER YERDE PULLU KUTULARI ISRARLA İSTEYİNİZ.

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Beher kental Kuruş	Muvakkat teminat	Muhammen bedeli	Kental	Seri	No.	Sene
20	408 22	5443 20	27216	B.	1	940
20	419 00	5583 10	27918	—	2	940

Tekirdağ Vakıflar memurluğu ilânları:
1 — Sarayda mülhak Ayaspaşa ormanlarının yukarıda hizalarında evsafı yazılı şekilde kapalı zarf usulile arttırmaya konulmuştur.
2 — Arttırma 12/12/940 perşembe günü saat 15 te Tekirdağ Vakıflar idaresinde yapılacaktır.
3 — Arttırmaya girecek müşteriler 2490 sayılı kanunda yazılı vesikaları ibrâza mecburdur.
4 — Daha fazla malûmat almak isteyenlerin idaremize müracaatleri ilân olunur. (11448)

İstanbul Belediyesi ilânları
Topkapı - Maltepe - Halkalı yolunun esaslı tamiratı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 31,468 lira 90 kuruş ve ilk teminatı 2360 liradır. Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel ve hususî ve fennî şartnameleri, proje keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak 157 kuruş mukabilinde Vilâyet Nafıa müdürlüğünden verilecektir. İhale 13/12/940 cuma günü saat 15 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektublarını, ihale tarihinden sekiz gün evvel Vilâyet Nafıa müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet, imzalı şartname ve saireyi ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile 2490 numaralı kanunun tarifatı çevresinde hazırlayacakları teklif mektublarını ihale günü saat 14 e kadar Daimî Encümene vermeleri lâzımdır . (11171)

Türkiye Cumhuriyeti
ZİRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265.
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası buulnanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1.000	liralık	4,000	lira	100 aded 50 liralık 5,000 lira	
4	»	500	»	2,000	»	120 » 40 » 4,800 »	
4	»	250	»	1,000	»	160 » 20 » 3,200 »	
40	»	100	»	4,000	»		

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir
Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

SANTA
Herkes, bilhassa çocuklar tarafından alınması gayet kolay ve müessir bir müstahzardır.
BARSAK SOLUCANLARINA
Karşı gayet tesirlidir. Barsak solucanlarının büyüklerde ve küçüklerde sebeb olacağı tehlikeler gözönüne alınarak solucan hastalıklarında bunu kullanmaları faydalıdır.
Hekimlerimize ve halkımıza tavsiye edilen bu müstahzar Her eczanede bulunur. Reçete ile satılır.
Kutusu 25 kuruştur.

Memur Alınacak
P. T. T. Umumî Müdürlüğünden:
1 — İdaremizde münhal maaşlı ve ücretli memuriyetlere lise mezunları müsabaka ile alınacaktır.
2 — Müsabakada muvaffak olanların idarenin teklif edeceği yerde memuriyet kabul etmeleri şarttır.
3 — Müsabakada muvaffak olanlara 3656 sayılı kanun hükmüne göre (20) lira aslî maaş veya (75) lira ücret verilecektir.
4 — İsteklilerin 788 sayılı memurin kanunun 4 üncü maddesindeki şartları haiz olmaları ve devlet memuriyetine ilk defa gireceklerin «30» yaşını geçmemiş olmaları lâzımdır.
5 — Müsabakaya girmek istiyenlerin 14/12/940 günü akşamına kadar dilekçe ve evrakı müsbitelerile birlikte imtihanların icra olunacağı P. T. T. Merkez Müdürlüklerine müracaat etmelidirler.
6 — Müsabaka lise mevcud olan P. T. T. Merkez Müdürlüklerinde 19/12/940 perşembe günü saat 9 da yapılacaktır. (11346)

GALATA PERŞEMBE PAZARI YOĞURTÇU HAN 3 VE BANKALAR CAD. 47-59
MARVIN
İSVİÇRENİN PRESİZYON SAATİ
Başlıca Vilâyetlerde Acente Aranıyor.

Sarayönü Belediyesinden:
Kadınhanı kazasının Sarayörü nahiyesinde kâin Fransız tebaasından ölü Belfua çiftliği heyeti umumiyesi itibarile menafii umumiye namına (33040) otuz üç bin kırk lira bedel mukabilinde istimlâk edileceğinden alâkadarların ilân tarihinden itibaren 8 gün zarfında Sarayönü nahiyesi Belediye riyasetine vâki olacak itirazlarını bildirmeleri ilân olunur. (11554)

BU AKŞAMDAN İTİBAREN
Tepebaşı CUMHURİYET bahçesi
Kışlık salonunda: Kemanî NUBAR TEKYAY
ve arkadaşları. Piyanist VALANTİN, Cümbüş ŞEVKET, Klarnet MUSTAFA. Okuyucular: Artaki ve Numan, Bayan okuyucular: Birsen, Mukadder, Ayda
HER AKŞAM İCRAYI SAN'AT EDECEKLERDİR.

Sıvas - Erzurum istikrazının beş buçuk milyon liralık yedinci ve son tertibinin süskripsiyonu da diğer tertiblerde olduğu gibi halkın ve müessesatın gösterdiği rağbet neticesinde muvaffakiyetle kapatılmıştır. (11545)

Ankara Belediyesi İmar Müdürlüğünden:
1 — Arttırmaya konulan iş: Yenişehirde Atatürk bulvarında imarın 1162 nci adasının 12 numaralı parselini teşkil eden 460 metre murabbaı arsa satılıktır.
2 — Arsanın muhammen bedeli «27600» lira olup muvakkat teminatı «2070» liradır.
3 — İhalesi 20/12/940 tarihine musadif cuma günü saat 16 da Ankara Vilâyeti binasında toplanacak imar idare heyeti huzurunda yapılacaktır.
4 — Bu arttırmaya aid şartname ve kroki imar müdürlüğünden 25 kuruş mukabilinde verilmektedir.
5 — Arttırma kapalı zarf usulile yapılacaktır.
6 — Teklif mektubları yukarıda 4 üncü maddede yazılı saatten bir saat evveline yani saat 15 e kadar komisyon riyasetine tevdi edilmelidir. Posta ile gönderilecek olanların da aynı saate kadar gelmiş olması ve dış zarflarının mühür mumile iyice yapıştırılmış ve mühürlenmiş bulunması lâzımdır. Her ne suretle olursa olsun vaktinde komisyona vâsıl olmıyan mektubların kıymeti yoktur.
«8326» (11493)

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* 28 Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

— Tahmin mi?.. Affedersiniz.. Fakat bu tahminden ne kasdediyorsunuz?.

Şimdi son hamleyi yapmak lâzımdı. Bunu şimdi yaparsa yapardı. Yoksa bir daha imkân bulamazdı. Kanitz, derin bir göğüs geçirdi.

— Tahmin.. Daima müphem, şüpheli bir şeydir.. Çünkü.. Resmî tahmin, hiçbir zaman satış fiatına tekabül etmez.. Tahmin fiatını tutabileceğinize hiç bir zaman güvenemezsiniz, yani kat'î surette güvenemezsiniz... Bazı ahvalde bu, bittabi mümkündür, hattâ bazan muhammen bedelin tecavüz edildiği de vakidir. Fakat, vaziyet müsaid olmalı... Bütün müzayedelerde olduğu gibi, bir tali eseri... Hulâsa, tahmin, bir başlangıç noktasıdır ve bittabi gayet müphemdir. Meselâ.. Meselâ diyelim ki (Kanitz titremeler geçiriyor, ne pek fazla, ne pek az söylemeli diye düşünüyordu). Evet, burası gibi bir mülk için, diyelim ki resmen yüz doksan bin kuron kıymet tahmin edilmiştir. Satış yapılacak olursa, her halde yüz elli bin kuron tutacağına güvenilebilir. Evet, güvenilebilir.

— Ne kadar dediniz?

Kanitz'in damarlarındaki kan, kulaklarına öyle hücum etti ki, kulakları çınladı. Kadın, hızla ona dönmüş ve öfkesini güçlükle zapteden bir kimse gibi, telâşla sormuştu. Acaba kadın, dalaveresini anlamışmıydı? Çabucak fazla söylese muvafık olurmuydu acaba? Fakat içinden bir ses: Başladığın şekilde devam et, diyordu. Şakakları hızlı hızlı atıyordu. Sakin bir sesle:

— Evet, bence böyle, zannederim, yüz elli bin kuron mutlaka temin edilebilir.

Fakat, tam o anda, kalbinin ve şakaklarının hızlı hızlı atması durdu. Masum kızcağız, samimî bir hayretle:

— Bu kadar çok mu? diye haykırmıştı.. Sahi... Bu kadar çok eder mi dersiniz?.

Kanitz, bir müddet kendini toplayamadı. Gayet inandırıcı bir eda ile şu cevabı verebilmek için müthiş bir gayret sarfetti:

— Evet Madmazel, bu meblâğı tekeffül edebilirim.

***

Doktor Kondor sözüne bir kere daha fasıla verdi. Önce, sigara yakmak için sustu zannettim. Fakat birdenbire asabileşmiş olduğunu gördüm. Gözlüğünü çıkardı, tekrar taktı, seyrek saçlarını rahatsız oluyormuş gibi, geriye attı, ve endişeli gözlerle uzun uzun yüzüme baktı. Sonra, hızla, koltuğuna yaslanarak devam etti:

— Söylemeğe niyet ettiğimden fazlasını anlattım galiba. Fakat, umarım ki, bu sözlerimden yanlış hükümler çıkarmazsınız. Kekesfalva'nın bu cahil kızcağızı ne şekilde aldandığını size harfiyen nakletmekten maksadım, kat'iyyen onu sizin nazarınızda lekelemek değildi. Bu akşam evinde akşam yemeği yediğiniz bu zavallı ihtiyar, çocuğunu bana emanet eden ve onun tedavisi uğrunda bütün servetini fedaya hazır olan bu hasta ve şaşkın biçare, bu adam, çoktanberi, o şüpheli işi yapmış olan adam değildir ve bugün kendisini itham edemiyecek bir kimse varsa o da benim. Asıl şimdi, bu meyus halinde muavenete muhtac olduğu için, hakikati, az çok suiniyet sahibi kimselerden değil benden öğrenmenizi ehemmiyetli buluyorum. Binaenaleyh, şu noktayı aklınızdan çıkarmamanızı rica ederim: Kekesfalva, daha doğrusu Kanitz, o gün şatoya, tanımadığı o kadının elinden, emlâkini yok pahasına koparmak niyetile gitmiş değildi. Sadece, yolu düşmüşken, her zaman yaptığı ufak işlerden birini yapmak istiyordu, o kadar. Fakat, tesadüf, tehlikeye atılmaktan çekinmeyen insanlara, ekseriya yardım eder. Bizzat Kanitz'in bilmediği bir hâdise, ona, esrarenğiz şekilde zemin hazırlamıştı. Zavallı varis kadın, şatoda geçirdiği ilk saatler zarfında o kadar zelil olmuş, öyle kindar muamelelerle karşılaşmıştı ki, artık bir tek arzusu kalmıştı: Bir an evvel kaçıp gitmek! Aşağı tabakadan insanlar, içinde yaşadıkları aşağı vaziyete kendileri gibi mahkûm birisinin o vaziyetten, mucize eseri denilecek bir şekilde kurtulduğunu görünce, eşsiz bir hased duyarlar. Düşük ruhlular, bir Prensin, en azametli servetlere sahib olmasını affederlerde, kendilerile ayni zincire bağlı insanların en ufak hürriyete kavuşmasını çekemezler. Hizmetkârlar, huysuz Prensesin, tuvalet yaparken kafasına, sık sık tarak, fırça attığını hatırladıkları bu Alman kızının, bütün emlâke sahib olduğunu, binaenaleyh hepsinin hanımı vaziyetine girdiğini işitince, öfkelerini zaptedememişlerdi. Petrovic, varisin geldiğini haber alır almaz, onu karşılamak mecburiyetinde kalmamak için, trene atlayıp gitmişti. Şatonun eski hizmetçilerinden, gayet bayağı bir kadın olan karısı, onu şu sözlerle karşılamıştı:

— Her halde bizim evde oturmak istemiyeceksiniz; rahat edemezsiniz..

Uşak, onun valizini, kabaca kapının önüne atmış, kızcağız bu valizi sürükleyerek içeri götürmeğe mecbur olmuştu. Vekilharcın karısı, ona yardım etmek için tek hareket yapmamıştı. Kendisine yemek hazırlamamışlardı, kimse ona ehemmiyet vermemişti. Gece, penceresinin altında cereyan eden bir muhavereyi, ve bu muhavere arasında «kaltak», «miras hırsızı» diye birinden bahsedildiğini işitmişti.

Bu ilk karşılanış tarzı, zavallı çekingen varise, bu evde bir lahza rahat yüzü görmiyeceğini anlatmıştı. Kanitz, Viyanada, sözde iyi bir müşteri tanıdığını söyleyip de hemen önden Viyanaya gitmek teklifinde bulunuca, genc kız, o teklifi, bu sebeble can ve gönülden kabul etmişti. Kanitz, bunun böyle olduğuna emindi. Bu ciddî, yardım sever adam, pek çok şeyler bilen, melânkolik bakışlı bu adam, ona, Allah tarafından gönderilmiş gibi geldi. Fazla ilerisini kurcalamadı. Bütün evrakı, minnetle, onun eline teslim etti, emlâkin satışından hasıl olacak parayı nasıl kullanacağına dair verdiği nasihatleri, safiyetle dinledi. Kat'î bir garanti arzeden eshamdan, meselâ faiz getiren tahvilâttan başka bir şey almaması lâzımdı. Servetinin, velev en ufak hiç bir parçasını, hususî şahıslara emanet etmesi caiz değildi. Paranın mecmuunu bankaya yatırmalı ve işletilmesi işini, İmparator - Kral huzurunda yemin etmiş bir notere tevdi etmeliydi. Hiç bir iş için avukatına müracaat etmesi muvafık değildi, çünkü avukatlar, en vuzuhlu işleri bulandırmaktan başka ne işe yararlardı?

Kanitz, arada bir, şöyle bir lâf sokuşturuyordu:

— Gerçi, üç sene sonra, dört sene sonra, mülkünüzü daha fazla paraya satmanız imkânı bulunabilir. Fakat o zamana kadar yapılacak masrafları, mahkemelerde, devairde çekeceğiniz eziyetleri düşünün!

Ve, bu sessiz sadasız kızcağızın ,dağdağalardan, dırıltılardan ne kadar nefret ettiğini, yeniden ürkmeğe başlayan saf bakışlı, mavi gözlerinden anlamış, esasen onu ikna eden deliller silsilesini, baştan aşağı tekrar sayıp dökmeğe koyulmuştu. Nihayet, tamamen mutabık kaldılar. Saat dörtte, Petrovic avdet etmeden, Viyanaya giden trene bindiler. Bütün bunlar öyle sür'atle olup bitmişti ki, Madmazel Dietzenhof, mirasının heyeti mecmuasını satmak işini kendisine tevdi ettiği bu yabancı adamın ismini sormayı bile akıl edememişti.

Birinci mevkide seyahat ettiler. Kekesfalva, bu içi dolu, üstü kırmızı kadife kaplı sedirlere hiç oturmamıştı. Viyanada, genc kızı, Kaertnerstrasse'nın iyi bir oteline götürdü, kendisi de orada bir oda tuttu. Bu işe, itiraz kebul etmez hukukî bir şekil verecek olan satış mukavelesini, hempası olan avukat Gollingere hemen o akşam hazırlatmak lâzımdı. Fakat, avını bir dakika yalnız bırakmağa cesaret edemiyordu.

Aklına bir şey geldi. Madmazel Dietzenhof'u operaya götürmek teklifinde bulundu. O akşem, operada bir gala müsameresi vardı. O tiyatrodayken, kendisi de, bir mülk almak istiyen, o bahsettiği adamı bulmağa çalışacaktı.

Kadın, kendisine karşı gösterilen bu alâkadan mütehassis oldu ve teklifi sevincle kabul etti.Kanitz, onu tiyatroya bıraktı. Artık, dört saat için o oraya çivilenmiş demekti. Kanitz, bir araba çevirdi ve son sür'atle Gollinger'in evine gitti. Gollinger evde yoktu.

Araya araya nihayet bir meyhanede buldu, satış mukavelesini bütün teferruatile derhal yazmağa ve iş bitince, notere, ertesi akşam için randevü vermeğe muvafakat ettiği takdirde, iki bin kuron vadetti.

Kanitz, hayatında ilk defa olarak cömerd davranmış, bu pazarlık esnasında, arabayı kapının önünde bekletmişti. Talimatını verdikten sonra, alelâcele operaya döndü. Tam zamanında gelmişti. Madmazel Dietzenhof'u, zevkten mest bir halde, medhalde buldu ve aldı, otele götürdü.

O gece, Kanitz'in, ikinci uykusuz gecesi oldu. Bu müti mahlûkun, son dakikada elinden kaçacağı korkusu, hedefe yaklaştığı nispette onu tazib ediyordu. İkide birde yatağından kalkıyor, ertesi günkü plânını, en ince teferruatına kadar hazırlıyordu. En ziyade dikkat edilecek şey, kadını yalnız bırakmamaktı. Bir araba tutacaktı, her gittiği yerde bekletecekti. Yaya bir tek adım atmayacaktı.

[Arkası var]